

jam non est debita in primo instanti usus rationis illa specialis providentia, quæ in puncto creationis debetur, ut opus Dei omni ex parte perfectum sit: nam in homine perficitur opus Dei in puncto creationis et infusionis animæ rationalis, in quo puncto habet totam perfectionem illi statui debitam: unde licet postea peccet in primo instanti usus rationis, nihilominus satis distinguitur opus Dei ab opere hominis: nec est ulla occasio, vel apparentia tribuendi Deo peccatum ab homine commissum. Maxime quia, cum homo per tempus infantiae cognitionem a rebus accipiat, et possit cogitationibus et moribus de se pravis prius assuefieri, illis potius, quam Deo tribuetur postea occasio peccandi in primo instanti usus rationis, et ita non est in illo omnino eadem ratio impotentiae, vel incongruitatis.

61. *Respondetur secundo.* — Verumtamen in rigore melius dicitur, non posse puerum peccare in primo instanti usus rationis, quod ita declaro: nam usus rationis in homine fortasse non incipit in instanti intrinseco, sed extrinseco: ita ut cum homo pervenit ad usum rationis, non detur instans, in quo sit verum dicere, nunc potest uti ratione, et non antea: sed in quo dici possit, usque nunc non potuit uti ratione, et immediate post hoc poterit; et ratio est, quia homo utitur ratione discurrendo: ac subinde non simul, sed cum successione aliqua, et ideo verisimilius est, usum rationis in homine ad modum successivorum incipere. Hoc autem posito clarum est, non posse peccatum incipere in instanti illo, in quo nondum utitur ratione: nec etiam in tempore immediato post illud; tum quia peccatum non videtur incipere in tempore, sed in instanti, quia est per simplicem et indivisibilem consensum, qui est veluti terminus præcedentis motus consultationis, seu deliberationis; tum etiam, quia saltem non potest esse peccatum, donec aliqua sufficiens deliberatio, quæ tempus aliquod etiam determinatum requirit, præcedat: et ideo non potest peccatum in homine simul cum usu rationis incipere; unde licet verum esset, usum rationis in homine incipere in instanti intrinseco, non posset homo in illo peccare: quia non potest tunc ita incipere usus rationis ut in illo instanti plena advertentia, vel iudicium ad peccandum sufficiens esse possit: sed solum dicitur tunc incipere, quia tunc inchoatur, et cum continua successione perfici potest, et in termino ejus peccari poterit; illud autem instans jam non est primum usus rationis, sed potius est ulti-

mum, seu terminus primi actualis usus rationis; et ideo non recte æquiparatur cum primo instanti creationis.

62. *Ad quintum in num. 7.* — Ad quintum argumentum, de homine concepto in originali peccato, respondeo esse de illo rationem longe diversam; nam peccatum originale non provenit a voluntate, quam Deus tunc creat, cum homo concipitur, sed provenit a voluntate antea creata, quæ post suam creationem peccavit, virtute continens omnes voluntates, quæ postea creantur; et ex vi culpæ tunc commissæ influit postea originale, et quasi habituale peccatum in homines reliquos statim ac generatur; nec pertinuit ad ordinariam providentiam Dei singulis personis humanis debitam, hunc influxum impedire: tum quia hoc sufficienter providit Deus ex parte in ipso Adamo: tum etiam, quia ipsemet Adam peccando, cum esset caput omnium, omnibus demeruit tale providentiæ genus. Christus autem, qui contrariam gratiam, et providentiam mereri potuisset, non ordinavit ad hoc suum meritum, (sola sua sanctissima Matre excepta) quia illud providentiæ genus fuit pro reliqua communitate magis expediens; tum ut peccatum Adæ condignius puniretur; tum, ut totius naturæ corruptio, et necessitas, ac gratia redemptionis evidentius innotesceret: et propter infinitas alias rationes providentiæ DEI, quæ facile possent cogitari.

63. *Circa sextam in num. 8 dubitatur.* — *Partis negativæ fundamentum.* — In sexto argumento petitur, an quod dictum est de primo instanti creationis Angelorum, dicendum etiam sit de primo opere voluntatis angelicæ, etiamsi contingeret non fieri in primo instanti creationis, sed immediate post illud; vel in aliquo alio posteriori instanti designato. Potuit enim Deus creare Angelum nihil per voluntatem, vel intellectum operantem, qui necessario esset, vel justus, si Deus vellet illi gratiam habitalem infundere, vel saltem innocens, id est, carens peccato; quia nec illud committere posset sine actu saltem intellectus, nec ab alio contrahere, ut per se patet. Tunc ergo primum actum haberet post illud instans: quæri ergo potest, an in Angelo tunc cesset eadem impotentia peccando in illo actu; nam hinc videtur eadem esse ratio: quia in tali Angelo primum instans esset primum opus ejus: cum hæc instantia sint angelica, et tantum in actibus Angelorum inveniantur: ergo eo modo, quo Angelus non potest peccare in primo instanti, non posset tunc peccare in illo

primo opere; et hoc etiam illud sextum argumentum suadet.

64. *Verior est pars affirmativa.* — In contrarium vero est, quia, licet Angelus nullum actum habeat in puncto, in quo creatur, nihilominus illud revera est primum instans creationis, in quo creatura est sub illa speciali providentia Dei, quam explicuimus: sive illud instans dicatur esse imaginarium: sive per coexistentiam nostri temporis, sive dicatur realiter esse in ipsa creatione passiva Angeli, ut meram rationem creationis habet a conservatione præcisam; ergo operatio, quæ postea fit, jam non subest illi speciali providentiæ Dei, et quamvis immediate post fiat, satis jam distinguitur opus Dei ab opere ipsius Angeli, non tantum ordine naturæ, sed inceptionis ac durationis; ergo simpliciter posset peccare Angelus in illo primo opere, et hoc videtur probabilius, et ratio in contrarium ex hoc fundamento soluta relinquatur.

65. *Illatio ex proxima resolutione.* — *Rejicitur.* — Hinc vero inferunt aliqui, potuisse Angelum, creatum in gratia, in primo instanti peccare: quia primus actus Angeli esse posset peccatum, et ita esset primum instans: et non esset simul cum gratia, quia non esset simul concreatum cum Angelo, ut supponitur. Ita loquitur Herrera, et reprehendit Palacios, Angles et Molina contrarium dicentes. Verumtamen, non illi tantum, sed omnes, qui questionem hanc in sensu proprio tractant, id affirmant: estque certissimum, ut in principio dixi. Ille vero auctor putat, primam operationem esse primum instans Angeli, etiamsi contingat non fieri simul cum creatione Angeli, sed post illam secundum coexistentiam ad nostrum tempus: et ita quod rem ipsam verum dicit, nimirum potuisse Angelum creari in gratia habituali, et immediate post amittere illam per primum actum, quia potuit esse peccatum, quod dicti auctores non negant, neque habent difficultatem, ut ex dictis patet. Differt ergo in modo loquendi, quia vocat primam operationem Angeli primum instans ejus, etiamsi non fiat simul cum creatione, sed post illam in re ipsa, et secundum coexistentiam ad nostrum tempus; et in hoc sensu intelligit questionem: cum tamen communiter doctores de instanti creationis loquantur, et illud vocent primum, sive in illo operetur Angelus, sive non; unde multi putant, non potuisse peccare in primo instanti, qui non potuit in illo operari: quam rationem alii refutant, non quia negent primum instans esse

possibile sine operatione: sed quia negent, in illo fuisse possibilem primam operationem: omnes ergo per primum instans intelligunt ipsum momentum creationis. Modus ergo ille loquendi cavendus est, quia cum sit contra communem sensum questionis, potest erroneum sensum inducere: quamvis sensus ab illo auctore intentus verus sit, cum quo non est de nomine contendendum.

CAPUT XXI.

UTRUM ANGELI NULLA INTERVENIENTE MORA, STATIM IN SECUNDO INSTANTI PECCAVERINT.

1. *In primo sensu sententia negans, ejusque fundamentum.* — *Impugnatur.* — Hæc questio dupliciter intelligi potest, videlicet, aut de primo instanti nostri temporis, seu de Angelo illi soli coexistenti: vel de primo instanti angelico ita permanente, ut alicui tempori nostro coextiterit. In priori sensu aliqui dixerunt, non potuisse Angelum peccare immediate post primum instans suum omnino indivisibile, per coexistentiam ad unicum instans nostri temporis: quia alias actus, quem in primo instanti habuit Angelus, desineret per ultimum sui esse, et alius inciperet per ultimum non esse secundum coexistentiam ad nostrum tempus, quod repugnat: sed hæc ratio nullius est momenti, ut supra lib. 6, cap. 2, in fine, ostendi: ubi propterea dixi potuisse primum instans in sanctis Angelis pro unico tantum instanti temporis durare: eademque ratio est de malis, et discursus paulo antea factus respondendo ad rationem contrariæ sententiæ, satis declarat, quomodo potuerint Angeli peccare immediate post primum instans suæ creationis, quod unico instanti nostri temporis coextiterit. Est etiam optima ratio, quia postquam Angeli in primo instanti suæ creationis habuerunt actum bonum coexistentem uni instanti nostro, nihil erat, quod eis necessitatem perseverandi pro aliqua mora in eodem actu imponeret: ergo immediate post de alio objecto, seu negotio cogitare, ac deliberare, et in eo male eligere potuerunt.

2. *Proponitur et suadet pars affirmans.* — An vero Angeli de facto peccaverint in secundo instanti in prædicto sensu, incertum est, pendetque ex illa questione, quam libro præcedenti, capite tertio, in hunc locum remisimus, videlicet, an primum instans angelicum fuerit omnino indivisibile, etiam per coexistentiam ad nostrum tempus: vel

pro aliquo tempore duraverit. In qua nihil fere definire possumus : quia utrumque fuit possibile, et neutrum potest auctoritate probari : et in re, quæ ad solum factum pertinet, ratio, vel conjectura parum valere potest. Videri autem potest facilius dicere, illud instans fuisse omnino indivisibile : quia, si dixerimus, durasse per tempus, nullum certum terminum illius secundum nostrum tempus assignare possumus : et liberum erit unicuique dicere per plures dies vel menses durasse. Cum ergo nulla sit necessitas illius permanentiæ, nec certus ejus terminus designari possit ; verisimilius dicetur, nullam talem permanentiam fuisse : sed tantum indivisibile instans, in quo creatio Dei terminata est ; nam tunc manet Angelus expeditus ad deliberandum in quolibet tempore sequenti, et ante quodlibet incipiens in eo signatum post ultimum non esse ejus ; ac subinde immediate post idem primum instans creationis : Angelus autem cum non habeat impedimentum, quamprimum potest deliberat : ergo malus Angelus immediate post deliberando statim peccavit.

3. *Verior est sententia negativa.*—Nihilominus tamen credibilis videtur, Angelos malos priusquam peccarent, fuisse bonos per aliquam moram coexistentem alicui tempori nostro. In hoc assentimus Gregorio, et consentit Gabriel, in 2, dist. 5, art. 3, dub. 2, cum Scoto, quem allegat, dist. 4, q., et Alense, quem etiam refert 2 p., q. 109, m. 11, nunc autem quæstio est 98, et in memb. 11, satis obscure loquitur. Idemque sentit Altisiodorensis, lib. 2, Sum., tr. 2, cap. 1, et citant Origenem, Damascenum, et alios, qui nihil clare dicunt. Ponderant item verba Ezechielis : *Perfectus in deliciis Paradisi fuisti*, et infra : *In medio lapidum ignitorum ambulasti, perfectus in viis tuis a die conditionis tuæ, d' nec inventa est iniquitas in te.* Quæ quidem verba majorem moram, quam unius indivisibilis instantis nostri temporis indicant ; tamen, quia immediate dicta sunt de humano principe, applicata per metaphoram, vel allegoriam ad Angelum, minus efficacia sunt. Ratione potest hæc sententia suaderi, quia magis naturale est, cuicumque intellectui, et voluntati creatæ permanere aliquantulum in actu libere elicitō et indivisibili, quam subito actum perfectum facere, et statim illum relinquere, vel immediate post idem instans indivisibile ad alium transire ; nam hoc, et difficillimum apparet, et nimiam imperfectiōnem et mutabilitatem indicat. Ergo verisimilius est Angelum non fuisse illo modo mu-

tatum ab actibus, quos in primo instanti habuit : sed in illa dispositione aliquantulum permansisse.

4. Potest hoc amplius explicari ; nam Deus in primo instanti fidem Trinitatis omnibus Angelis revelavit : sui que actualem amorem infudit, et (ut in superioribus sæpe tetigimus) probabile valde est, secundum instans Angelorum omnium, tam bonorum, quam malorum per novam Dei excitationem ac revelationem, seu novi objecti, vel præcepti propositionem inchoatum esse. Non est autem verisimile, in eodem momento indivisibili in se, et quoad nos, Deum abstulisse cogitationem de mysterio Trinitatis : ut novam cogitationem de mysterio Incarnationis immediate post immitteret ; tum, quia magis connaturale est, ut hi actus indivisibiles indivisibiliter inciperent, etiam secundum coexistentiam ad nostrum tempus ; quo posito inter indivisibilia utriusque revelationis initia aliquam durationem nostri temporis veram, vel imaginariam interessisse necesse est ; tum etiam, quia illa tam velox mutatio prioris cogitationis, seu revelationis non videtur consentanea viro prudenti modo operanti, nedum sapientiæ et providentiæ Dei.

5. *Ad suasionem partis affirmatiæ in n. 2.*— Et ita satis responsum est ad oppositam conjecturam : nam licet absolute, et (ut ita dicam) physice posset Angelus relinquere primum actum in eodem instanti indivisibili omnino, et ad alium transire : nihilominus non est hoc ita connaturale, nec prudenti modo operandi satis consentaneum : et ideo non est præsumendum de Angelis bonis : et consequenter, nec de malis, cum simul utriusque deliberaverint, ut probabilius creditur : et maxime, cum per novam Dei motionem ad plenam deliberationem excitati fuerint. Et hinc recte sequitur inter creationem et lapsum Angelorum aliquam moram nostri temporis interessisse : quanta vero illa fuerit, post definitum secundum sensum quæstionis explicabimus.

6. *In secundo quæstionis sensu distinctione resolvit D. Thomas.*— Erat ergo secundus quæstionis sensus, an loquendo de instantibus angelicis Angeli mali immediate post primum instans, in secundo peccaverint ? In quo puncto D. Thomas, d. quæst. 73, art. 6, sub distinctione respondet, nam si Angeli non fuerint creati in gratia, negandum est, peccasse immediate in secundo instanti, sed in tertio : quia in secundo debuerunt prius sanctificari ; quia prima gratia omnibus fuit æqualiter a Deo

oblata. Si vero fuerint creati in gratia, necessarium putat, ut immediate post in secundo instanti peccaverint. Utrumque autem habet nonnullam difficultatem. Primum quidem, quia si Angeli non fuerint creati in gratia, quamvis in secundo Deus omnibus suam gratiam obtulerit, potuerunt boni ad illam se disponere, vel obicem non ponere : et mali in eodem instanti potuerunt gratiæ obicem ponere peccando, et ita peccare in secundo instanti, licet creati in gratia non fuerint.

7. Respondeo, argumentum convincere, ordinem illum, quem D. Thomas indicat, non fuisse absolute, et nulla facta suppositione necessarium : at D. Thomas supponit omnes Angelos tam bonos, quam malos, in aliqua mora seu duratione viæ fuisse justos et sanctos, quod nos supra in principio libri quinti specialiter ostendimus : et ideo, si mali non fuissent sanctificati in primo instanti, saltem in secundo sancti fuissent : et ideo non potuissent in illo peccare, facta scilicet tali compositione ; ideoque aliquod instans inter creationem et lapsum intercedere debuit, altera suppositione facta, quod Angeli non fuerint simul creati et sanctificati. Unde non procedit conjectura in contrarium inducta ; quia licet absolute possit creatura libere resistere primæ sanctificationi : nihilominus sicut in prima creatione decuit DEUM ita movere creaturam in creatione sua, ut non statim peccaret, ut, capite præcedenti, dictum est : ita etiam decuit, ut in prima sanctificatione, quam Deus generatim et velut per modum naturæ conferebat, ita moveret omnes, et singulos Angelos per congruentem gratiam, ut nullus ei resisteret, et consequenter non peccaret.

8. Circa alterum membrum etiam est difficultas ; quia supponere videtur D. Thomas in illo discursu, Angelum semel sanctificatum, si casurn sit, in primo instanti post primam justificationem cadere : ideoque, si instans creationis, et primæ justificationis idem fuerit, peccatum in secundo instanti committi oportere : si vero instans primæ justificationis distinctum ab instanti creationis, ac proinde secundum fuerit, necessario peccatum futurum esse in tertio, utique si futurum est ; at vero hæc consecutio nec necessaria videtur, nec habere fundamentum : quia post primam sanctificationem posset Angelus prius bene mereri, per novum actum fidei, vel charitatis : et ita novum instans post primum creationis, et justificationis constituere, et postea in alia morula, seu instanti in superbiam efferrī : et

ita inter creationem, vel primam sanctificationem, et lapsum potuit aliqua mora intercedere.

9. *Dissolvitur objectio et D. Thomæ sententia confirmatur.*—Nihilominus etiam illa pars sententiæ D. Thomæ vera est, et communis Thomistarum, et expositorum ejus, tam in illa quæst. 63, art. 6, quam in 62, art. 4 et 5. Eadem docet Alensis, 2 p., q. 29, mem. 1, art. 7, et reliqui in 2, d. 4 et 5, illi præsertim, qui sentiunt Angelos fuisse in gratia creatos, quos supra, lib. 5, cap. 3, allegavimus. Alii vero, qui dicunt creatos fuisse in pura natura, formaliter (ut sic dicam) in hoc consentiunt, quod Angeli mali, si aliquando fuerint sancti, et meruerunt, post primum meritum, in proximo, et immediato instanti peccaverint. Ratio enim eadem est, nimirum, consentaneum angelicæ naturæ esse, ut per unam perfectam deliberationem in via ejus terminetur. Et hac ratione diximus, in libro sexto, sanctos Angelos, post primum deliberatum meritum, statim, id est, immediate post, præmium recipisse ; et pari ratione, si Angeli mali post primum instans creationis et sanctificationis suæ, habuissent in secundo instanti novum meritum, jam illud habuissent cum plena deliberatione, et consequenter immediate post prævenirentur per beatitudinis præmium, ne peccare possent, sicut de facto boni præventi fuerunt ; quia Deus non acciperet personas ; nec discerneret inter illos, si ex parte sua æque perseverassent in secunda mora. Cum ergo constet de facto non perseverasse, consequenter dicendum est, in secunda mora posuisse obicem huic perseverantiæ viæ, ac subinde peccasse. Et hic est discursus D. Thomæ, et consonat discursui Anselmi de Casu diaboli, art. cap. 4, usque ad 10.

10. *Evasoni occurritur.*—Dices, potuisse Luciferum in secundo instanti nec peccare, nec mereri, seu meritum confirmare. Respondeo, fingi non posse hunc statum medium : tum quia si Angelus non mutavit actum bonum, et meritorium, quem in primo instanti habuit, non transivit ad secundum instans suum, sed in primo semper mansit : si autem mutavit illum, necessario transivit ad actum bonum, vel malum ; quia nec inter hos datur medium, præsertim in Angelo ; nec etiam in eo datur neuter (ut sic dicam) quia non mutatur Angelus ab actu ad non actum, sed ab uno actu ad alium ; nam licet contrarium possibile absolute sit, non tamen est consentaneum illi naturæ, unde neque præsumi potest ; præser-

tim, cum dictum sit, secundum instans incepisse per novam Dei excitationem, vel revelationem, cui obedire, vel resistere necessarium erat. Ergo cum mali Angeli in secundo instanti non transierint ad actum bonum, quia alias in illo consumerent meritum suum, et confirmarentur in bono, necesse est, dicere immediate post primum instans peccasse, nec contra hoc objecto alicujus momenti occurrit.

11. *Quamdiu Lucifer in gratia perseveraverit. --Prima opinio autem asserit perseverasse usque ad tentationem hominum. --Rejicitur. --* Interrogabit autem aliquis, quando incepit hoc secundum instans Angelorum malorum secundum coexistentiam ad nostrum tempus, et consequenter, quantum duraverit primum instans secundum eandem coexistentiam; quod est quærire, quando incepit peccatum Angelorum secundum mensuram dierum nostri temporis, qui in principio mundi numerari cœperunt ab instanti creationis ejus; quia (ut probabilius est) immediate post creationem cœli et terræ, primum mobile suo proprio motu agitari cœpit. In quo aliqui dixerunt, non peccasse Luciferum, donec homines tentavit; ita senserunt Justinus, in Dialog. cum Tryphone, et Irenæus, l. 4, cap. 78; unde sequitur Luciferum in bono per aliquos dies nostri temporis perseverasse; quia probabilius est Adamum in primo die non peccasse, et fortasse nec in secundo: sed hæc opinio evidenter falsa est, quia Angelus malus prius erat serpens, quam tentaret Adam, id est, jam erat cœlo ejectus, et in terra versabatur, et terrena quærebat: et ideo invidia ardebat, ut recte expendit Cassianus, coll. 8, c. 10, et Augustinus, lib. 11, Gen. ad litt., cap. 16, unde in lib. 1, de Mirab. sacr. Script., c. 2, nomine illius dicitur, *Absit, ut sentiamus Angelum potuisse homini persuadere peccatum in terra, nisi prius ipse peccasset in cœlo*, et idem sentiunt alii Patres, qui negant, invidiam, vel seductionem hominis fuisse primum peccatum Satanæ, sed aliud jam antea præcise affirmant, quos in superioribus allegavimus; et plures refert Fevardus, in Scholio, ad citatum locum Irenæi. Specialiter vero Isidorus, l. 1 Sent., c. 40, dicit, prius peccasse Angelum, quam homo crearetur: quem imitatur Beda, in lib. Variar. quæst.,

q. 9, et habetur nomine Augustini, dicto lib. de Mirab. sacr. Script., c. 3, et sequentibus, et nomine Cypriani, lib. de Cardinal. Christi operib., cap. de Jejunio et tentat.

12. Unde verisimile non est, quod aliqui dixerunt Angelos malos non peccasse imprimis sex diebus, sed in gratia perstitisse; quia in fine illorum dicitur *vidit Deus cuncta, quæ fecerat, et erant valde bona*. Sed hoc dictum est de operibus propriis Dei, non de operibus Angelorum; nec est verisimile, per integros sex dies perstitisse Angelos immutatos in primo actu, quem in principium habuerunt; nec id est consentaneum Patribus, ut jam dicam. Alii vero dixerunt Angelos peccasse in secundo die, et ideo Deum illi non benedixisse, et Ecclesiam dicere Missam de Angelis illo die propter victoriam bonorum. Referunt Petrus Comestius, cap. 4, in Genes., et Altisiodorensis, lib. 2 Sum., tract. 2, c. 4. Verumtamen rationes illæ frivolæ sunt, et gratis excogitatæ; unde illa sententia, vel rejicienda est, vel saltem, ut incerta relinquenda.

13. *Probabilius est Angelos in primo die peccasse.*—Probabilius igitur creditur, peccasse in primo die, ut Altisiodorensis, supra dicit cum Glos. in id Genes.: *et divisit lucem a tenebris*. Fuitque hæc celebris sententia Augustini dicentis divisionem lucis a tenebris prima die factam fuisse separationem malorum Angelorum a bonis; in quo clare supponit Angelos in primo die peccasse: ut diserte explicat lib. 1, Genes. ad litt., c. 17, et in Imperf., c. 5, et lib. 11, de Civit., c. 19, et aliis multis in locis; eumque Beda, Rupertus, Petrus Comestius et Glossa in Genes., secuti sunt. Et quamvis sensus ille non litteralis, ut suo loco dicemus in tractatu sequenti, sententia ipsa per se est valde probabilis; quia Angeli creati sunt in principio primi diei; et intra brevissimum tempus peccarunt, ut est per se verisimile, et insinuat in locis Scripturæ et Patrum in capitibus ante præcedentem citatis. Ergo verisimile est, illud primum instans Angelicum tantum alicui parti illius primi diei coextitisse. Quanta vero illa fuerit, incertum est: de ipso vero secundo instanti, in quo peccaverunt, quale fuerit, vel quantum duraverit in principio libri sequentis tractabitur.

INDEX CAPITUM LIBRI OCTAVI

DE PŒNIS ANGELORUM QUI PECCAVERUNT, ET DE BELLO QUOD CONTRA DEUM ET HOMINES GERUNT.

- CAP. I. *Utrum omnes Angeli qui peccaverunt damnati sint, vel aliqui eorum pœnituerint, veniamque consecuti sint.*
- CAP. II. *Quando mali Angeli damnati sint, et ultimo supplicio affecti.*
- CAP. III. *De instantibus, seu morulis, in quibus negotium malorum Angelorum consummatum est.*
- CAP. IV. *An pœna dæmonum recte, ac sufficienter in pœnam damni, et sensus dividatur.*
- CAP. V. *An tristitia dæmonum de amissa gloria ad pœnam damni vel sensus pertineat.*
- CAP. VI. *Quanta sit in Angelis malis cæcitas mentis, seu intellectus, et ad quam pœnam pertineat.*
- CAP. VII. *Utrum voluntas dæmonis per damnationem manserit obstinata in malo quod in via commisit, ita ut in perpetuum retrocedere non possit.*
- CAP. VIII. *Utrum dæmones sint ita obstinati in malo, ut nullum actum voluntatis undique honestum habere possint.*
- CAP. IX. *An propria causa obdurationis dæmonum sit divini auxiliî, vel concursus denegatio.*
- CAP. X. *Utrum dæmonum obstinatio ex aliqua positiva causa intrinseca, vel extrinseca proveniat.*
- CAP. XI. *Quæ sit probabilior causa obstinationis dæmonum, cum impotentia vel abstinendi a peccato, vel iterum bene operandi.*
- CAP. XII. *Utrum dæmones ab igne corporeo et sensibili torqueantur.*
- CAP. XIII. *Utrum ignis per solam apprehensionem, vel intentionalem actionem aut per realem etiam effectum dæmones torqueat.*
- CAP. XIV. *Quomodo ignis inferni dæmones cruciet, vel quid in illis efficiat.*
- CAP. XV. *An tanta sit dæmonum afflictio, ut nullum omnino voluptatem aut delectationem capere possint.*
- CAP. XVI. *Utrum dæmones in certo aliquo loco, qui infernus, vel gehenna dicitur, ad eorum supplicium destinato detineantur, vel quis sit eorum pœnalis locus.*
- CAP. XVII. *Nonnulla dubia circa pœnalia malorum Angelorum loca resolvuntur.*
- CAP. XVIII. *Utrum damnatorum Angelorum munus, et veluti proprium ministerium sit homines tentare seu ad peccandum inducere.*
- CAP. XIX. *An omnes tentationes, ac subinde omnia peccata hominum ex dæmonum actione proveniant.*
- CAP. XX. *Utrum ad ministeria malorum Angelorum pertineat hominibus nocere, aliave mala pœnæ peccatoribus inferre.*
- CAP. XXI. *Utrum ministeria dæmonum per varios ordines, et principatus divisa sint, et quomodo sint distributa.*